

Õppetud

Kuida neise peab appi tõtma, kes nenda häddase sattunud, et, kui warmalt abbi ei sa, surma luggu kâes.

1) Peab warsi Urstile ehk Tohtrise, kes keige liggem, sedda sündind õnnetust teada andma, sest et Tohter teab parreminne kui mu rahwas, mis siis teha.

2) Surma häddase sattunud inimesse liggi ei pea rahwas mitte hulgaliste tungima, waid peab tedda, ni pea kui woimalik, ommeti ikka targa hõlega, siina paika kandma, kus wâhema rahwas on, ja se jures ikka murret piddama, et inimesse pea saaks illewale hoitud.

3) Kui rahwas wõtwad, ni kui Niisti inimesse kohhus, häddalissele appi tõtta, siis seks nelli inimest on küllalt; teisi peab ärra sadetama, et neimad tülliks ei olle.

4) Runni Tohter jouab tulla, peab sedda õppetust mõda teggema, mis nüüd tulles õõlda; siiski hoolaste, ja mitte ille wägga ruttes.

I. Kuida neid aidata, kes wette langend.

1) Pârrast sedda, et wette langend inimest sure hõlega on weest wâlja tommatud, et se jures

äkkise ruttoga temmale hädda ei tehta, ei tohhi tedda foggoniste mitte wadi peäl weretada, egga kätte peäl, egga linna peäl figutada, egga pead aka piddi põõrda, sest et se keif wägga suurt kahjo ähwârdab; waid peab üksnes inimesse pead wâhhe kõrgemale hoidma, filmad, su ja ninna sullega ehk õllisse kastetud willase riega muddast ja illast ja tattist puhustama, se järrele tedda liggema hõnõsse, soja tuppä kandma, nenda et pead hoitakse illes piddi ja filmad ei kaeta mitte kinni.

2) Märjad rided peab temma ümbert ärra wõtma, ja ihho sojendetud kuiwa rättikutte, ehk weel parreminne willase riega hõeruma; siis tuleb kess tuppä asset walmistada, linnad sojendada ja inimest parrema külje peäl sängi heita; agga peab uenda seadma et pea ja rindade al asse kõrgem on, kui kõhhu al.

3) Kui inimesse kõht on weest paisunud, siis peab tedda ellaste hõeruma ja alt illes piddi rinna pole trikimä.

4) Katta ihho waebaga ja hõeru tedda illes ültä sojendetud willase riega, agga kâe labba ja jalla talla harjadega. Külje alla ja jalgade wahhele panne kruusi ehk mis weel parrem poiesi, kus kewa wet sees ja mis hästi kinni pandud, et weesi